

Treći prilog poznavanju kišnih glista (*Oligochaeta, Lumbricidae*) južne i jugoistočne Srbije

Spasenija Karaman, Mirjana Stojanović

Institut za biologiju PMF-a, Univerzitet u Kragujevcu

Abstract:

Karaman, S., Stojanović, M.: The third contribution to the knowledge of the earthworms (*Oligochaeta, Lumbricidae*) in the South and South Eastern Serbia. Proceeding of the 7th Symposium on Flora of Southeastern Serbia and Neighbouring Regions, Dimitrovgrad, 2002.

This paper contains the results of quality analysis of *Lumbricidae* (*Oligochaeta*) in the South and South Eastern Serbia during the 1992-2001. The research has included natural and cultivated biotops. It was established the presence of 11 species for which the habitats, localities and their zoogeographical position are given. For the first time in the South and South Eastern Serbia we were found eleven species: *Allolobophora serbica*, *Cernosvitovia getica*, *Dendrobaena jastrebensis*, *D. Illyrica*, *D. rubida subrubicunda*, *Eisenia eiseni*, *Helodrilus cernosvitovianus*, *Octodrilus bretcheri*, *O. complanatus*, *Proctodrilus tuberculatus*, *L. terrestris*.

Key words: *Oligochaeta, Lumbricidae*, zoogeographical position.

Uvod

Dosadašnjim istraživanjima lumbricidne faune južne i jugoistočne Srbije (Zicsi, 1972; Šapkarev, 1980; Karaman, 1983; Karaman, Stojanović, 1994, 1995) utvrđeno je prisustvo 29 vrsta (32 taksona). Ovako raznovrsnu faunu uslovlili su povoljni klimatski uslovi ovog područja na kome dolazi do mešanja kontinentalne i mediteranske klime, ali i raznovrsna geološka podloga kao i prisustvo različitih tipova zemljišta.

Materijal i metod rada

Materijal za faunističko ispitivanje lumbricidne faune prikupljen je kombinovanom metodom koja se sastoji iz ručnog sakupljanja životinja uz pomoć ašov-lopate i primeni formalinske metode. Životinje su fiksirane u 96%-

om alkoholu a zatim laboratorijski determinisane. Istraživanjima su obuhvaćeni različiti prirodni i kultivisani biotopi južne i jugoistočne Srbije u periodu od 1992-2001. sa sledećih lokaliteta: Čemernik, Niš, Kukavica, Aleksinac, Stara planina, Vlasina, Vranje, Vidojevica.

Rezultati i diskusija

Intenzivna istraživanja lumbricidne faune su nastavljena do 2001 i pri tome je utvrđeno prisustvo još 11 novih vrsta za ovo područje: *Allolobophora serbica*, *Helodrilus cernosvitovianus*, *Octodrilus bretcheri*, *O. complanatus*, *Dendrobaena jastrebensis*, *D. Illyrica*, *D. rubidus subrubicunda*, *Eisenia eiseni*, *Proctodrilus tuberculatus*, *L. terrestris*, *Cernosvitovia getica*. Navedene vrste su pronađene na sledećim lokalitetima:

Allobophora serbica- mešovita šuma, maj 1995., Staro Brdo, Aleksinac 1exp.
Cernosvitovia getica- hrastova šuma, 22. 03. 1997., Modra stena, Čemernik, 1exp.
Dendrobaena jastrebensis- bukova šuma 15. 05.1992. Kukavica 1000 m , 1exp.; hrastova šuma 22.03. 1997., Kukavica, 5exp.; bukova šuma, 22. 03.1997., Čemernik, Modra stena, 700m, 28exp.; bukova šuma 28.04.1997., 5exp.; bukova šuma 01.07.1999., Vlasina, 3exp.; hrastova šuma, 10. 05.1998, Stara planina 2exp.
Dendrobaena illyrica- voćnjak 01. 07.1997., Vlasina, 1exp.,
Dendrodrilus rrubidus subrubicunda- voćnjak 23.12.1992., Prosek, 1exp.
Lumbricus terrestris.- bagremova šuma, 06.05.1992., Lužane 2exp.
Helodrilus cernosvitovianus- rečna obala, 01.05.1995., Moravica, 1exp.; obala reke, 03.06.1995., Aleksinac, 17exp.
Eisenia eiseni- njiva 20.05.1993., Moštanica, Vranje, 1exp.
Octodrilus bletcheri- planinski pašnjak 30.04.1997., 700 m, 1exp.
Octodrilus complanatus- hrastova šuma, 26.04.1993., Vidojevica 1exp.
Proctodrilus tuberculatus- 05.04.1992., Ostrovica, 2exp.; obala reke, 04.06.1995, Aleksinac, 2exp.

Tako se ukupan broj vrsta povećao sa 29 na 40 (43 taksona).

Lista utvrđenih vrsta *Lumbricidae* (*Oligochaeta*) do 2001. za južnu i jugoistočnu Srbiju je sledeća:

Rod *Allobophora* Eisen 1874

A. caliginosa caliginosa (Savigny 1826)
A. caliginosa trapezoides (Duges 1826)
A. chlorotica (Savigny 1826)
A. georgii Michaelsen 1890
A. dofleini (Ude 1922)
A. handlirchi Rosa 1897
A. jassiensis Michaelsen 1891
A. kosowensis kosowensis Karaman 1968
A. leoni Michaelsen 1891
A. nematogena Rosa 1903
A. rosea (Savigny 1826)
A. robusta serbica Karaman 1983
A. sturanyi Rosa 1895
A. serbica (Šapkarev 1977)

Rod *Cernosvitovia* Omodeo 1956

C. getica (Pop 1947)

Rod *Helodrilus* Hoffmeister 1845

H. cernosvitovianus (Cernosvitov 1935)

Rod *Dendrobaena* Eisen 1874

D. alpina (Rosa 1884)
D. attemsi (Michaelsen 1902)
D. byblica (Rosa 1893)
D. hortensis (Michaelsen 1890)
D. illuryca (Cognetti 1906)
D. jastrebensis Mršić, Šapkarev 1987
D. octraedra (Savigny 1826)
 Rod *Dendrodrilus* Omodeo 1956
D. rubidus rubidus (Savigny 1826)
D. rubidus tenuis (Eisen 1874)
D. rubidus subrubicunda (Eisen 1874)

Rod *Eisenia* Malm 1877

E. eiseni (Levinsen 1884)
E. foetida (Savigny 1826)
E. lucens (Waga 1857)

Rod *Eiseniella* Michaelsen 1900

E. tetraedra hercynia (Michaelsen 1890)
E. tetraedra tetraedra (Savigny 1826)

Rod *Fitzingeria* Zicsi 1978

F. platiura depressa (Rosa 1893)
F. platiura platiura (Fitzinger 1833)

Rod *Lumbricus* Linnaeus 1758

L. castaneus (Savigny 1826)
L. polyphemus (Fitzinger 1833)
L. rubellus Hoffmeister 1843
L. terrestris Linnaeus 1758

Rod *Octolasion* Oerley 1885

O. lacteum (Oerley 1881)

Rod *Octodrilus* Omodeo 1956

O. transpadanus (Rosa 1884)
O. complanatus (Duges 1828)
O. bletcheri (Zicsi 1969)

Rod *Proctodrilus* Zicsi 1985

P. antipae (Michaelsen 1891)
P. tuberculatus (Cernosvitov 1935)

Zaključak

U zoogeografskom pogledu od ukupno 43 taksona sa ovog područja kosmopolitskih vrsta ima 8 (18,6%), paleoarktičkih 3 (7%), evropskih 12 (27,9%), holarktičkih 9 (20,9%), južnoevropskih 5 (11,8%), endemičnih 6 (14%).

Dobijeni rezultati ukazuju na interesantnu, raznovrsnu i bogatu lumbricidnu faunu južne i jugoistočne Srbije. Udeo endemnih vrsta je visok, a značajna je i prisutnost nekih retkih vrsta: *L. castaneus*, *C. getica*, *O. bletcheri*.

Zbog svega navedenog bilo bi interesantno nastaviti sa intenzivnim istraživanjima ovog područja.

Literatura

- Karaman, S. 1983: The third contribution to the knowledge of the earthworms of Serbia. *II Simp. Faun. Srb., Beograd*, 3: 51-53
- Karaman, S., Stojanović, M., 1995: Drugi prilog poznavanju kišnih glista Srbije. *II Simpozijum o flori Srbije, Zbornik radova* 123-125.
- Karaman, S., Stojanović, M., 1994: Kišne gliste jugoistočne Srbije. *III Simpozijum o flori Srbije*, 185-193.
- Šapkarev, J. 1980: Contribution to the knowledge of earthworms of Serbia. *Proc. Fauna, Serb., SANU, Beograd*, 1: 165-179.
- Zicsi, A. 1972: Ein neuer wiederfund von *Allolobophora dofleini* Ude 1922. *Ann. Univ. Se. Budapest*, T. 14: 241-245

Summary

The third contribution to the knowledge of the earthworms (*Oligoacheta*, *Lumbricidae*) in the South and South Eastern Serbia

Spasenija Karaman, Mirjana Stojanović

Faculty of Natural Science, Univ. of Kragujevac

The recent investigations of the earthworm fauna from South and South-Eastern Serbia have found out 43 taxa (40 species). The largest number belongs to the *Allolobophora* genus (14), followed by the genera *Dendronaena* (7) and *Lumbricus* (4). The remaining genera comprise only one to three taxa.

During the research eleven species (*Allolobophora serbica*, *Helodrilus cernosvitovianus*, *Octodrilus bletcheri*, *O. complanatus*, *Dendrobaena jastrebensis*, *D. Illyrica*, *Dendrodrilus rubidus subrubicunda*, *Eisenia eiseni*, *Proctodrilus tuberculatus*, *L. terrestris*, *Cernosvitovia getica*) were found for the first time in the investigation region.

With respects to the zoogeographic situation of the earthworms of Serbia, the largest number is that of European (12), south-European (5), cosmopolitan (8), Palearctic (3), Holarctic (9) and endemites (6). The degree of endemism of the earthworm fauna of South and South-Eastern Serbia is quite high, exceeding 14%.